

**„Esély a stabilitásra” Közalapítvány
Támogatásával a
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula
Pedagógusképző Kar
Közművelődési Tanszék a
Magyarságkutató Tudományos Társaság-
Szabadka és a
Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar- Szabadka
szervezésében**

**OKTATÁS ÉS KÉPZÉS A TUDÁSALAPÚ
KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS SZOLGÁLATÁBAN**

Konferencia: Szabadka, 2007. május 25.

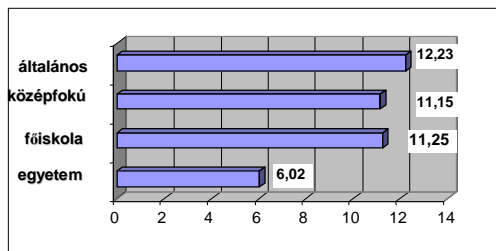

**Dr. Gábrity Molnár Irén,
(Közgazdaságtud. Kar; Magyar
Tannyelvű Tanítóképző Kar)**

**Vajdasági
felsőoktatási
helyzetkép**

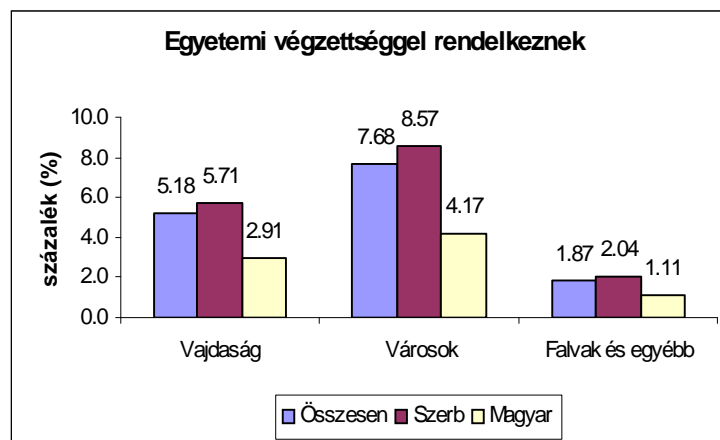
Vajdasági magyar tanulók részaránya - iskolaszinteken (2004)

A magyar hallgatók részaránya a demográfiailag elvárt (14%) alatt van

- többen a főiskolát választják, nem pedig az egyetemet

A magyar lakosság iskolai alulreprezentáltsága - 2002

Hallgatói létszám, 2004/2005:

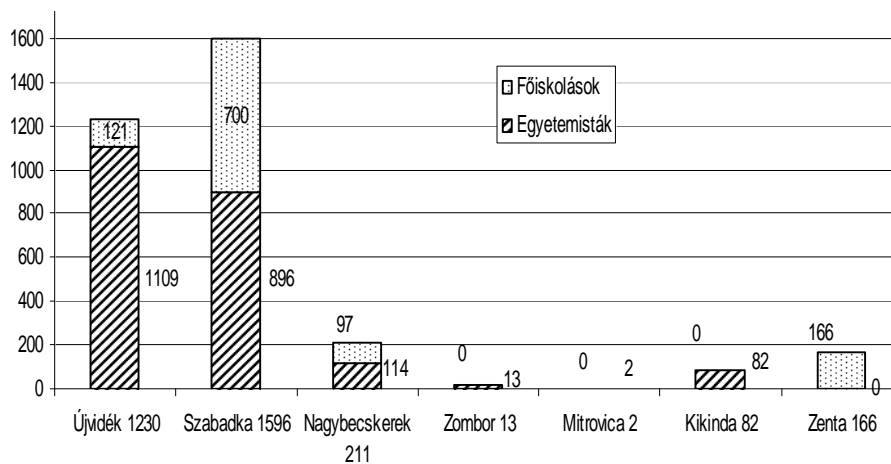
A.) Újvidéki Egyetem (13 kar + 1 akadémia) 38.169 hallgató ebből 2.298 magyar, vagy 6,02%

B.) A vajdasági főiskolákon (9): 7.501 főiskolás, ebből 844 magyar, vagy 11,25%

- a magyar hallgatók 15% tanul magyarul; 20% részben magyarul és 65% csak szerbül

A hallgatók területi megosztása

- szakválasztáskor döntő a hallgató érdeklődése, az intézmény közelsége, a tanyelve.

Vajdasági tanerő - 2005		FŐISKOLÁK (9)	KAROK (14)	ÖSSZESEN
TANÁROK, TANÁR-SEGÉDEK, SZAKMUNKATÁRSÁK	ÖSZ-SESEN	271	2 354	2 625
	MAGYAR	50 18,45% (legtöbb a szabadkai Műszaki Főiskolán)	146 6,20% (legtöbb a Közgazd. Karon, és a Magyar Tanítóképzőben)	196 8,33%

A **legtöbb** magyar hallgató a **közgazdász-, mérnöki (műszaki)- és tanító** képzésben vesz részt

A **pedagógia/tanár-, jogászképzés területén, a szociológia, pszichológia, történelem, művészet és a mezőgazdasági képzésben a magyar hallgatók alulreprezentáltak.**

Karrierutak vagy parkoló pályák?

2006 – Kárpát-medencei kutatás –
összehasonlítás a fiatalok
karrierútjáról

MTT – vajdasági empirikus kutatás
20 mélyinterjú
2 fókuszcsoport-vizsgálat

www.mtaki.hu

Egyetem választáskor „kudarckerülő magatartás”

- n a legközelebbi városban tanul - szülői sugallat (költségkímélő megoldás) – Gyakori a fárasztó és költséges ingázás
- n magyar nyelven – energiakímélő
- n hálózathatás/városvonzás (tömb magyar térség)
- n alkalmi munka mellett, magán karokon, vagy kihelyezett tagozaton távoktatással próbálkozik
- n a magyar fiatal munkavállalók karrierje akadozik, ha a szerb nyelvtudásuk gyenge, vagy nem tudnak legalább egy világnyelvet is
- n a fiatalok sokáig laknak a szüleiknél, a házassági és gyermekvállalási terveik kitolódtak

Konklúzió:

- a magyar fiataloknál pluszenergia befektetése szükséges
- tudatos jövőépítés, a piacorientált szakválasztás

Oktatáskutatói tapasztalatok:

1. **Típusos:** „Kétnyelvű óvoda, általános és középiskola magyarul, egyetem szerbül.”

2. A tipikus vajdasági **karrierépítéshez** kell: tudástőke, anyagi háttér, tapasztalati-, kapcsolati tőke, nyelvtudás (a környezet-, államnyelv és az idegen nyelvek), számítógép-használat.

3. Gondok: **Pedagógushiány a közoktatásban** - legtöbb magyarul tudó általános- és középiskolai tanár a tömbben, Szabadkán, Kanizsán és Topolyán hiányzik; ez kihat a tanítás minőségére!
- **Infunkcionális kétnyelvűség**

3. A vajdasági karrierépítő fiatalok **nem** követik európai kortársaikat a **másoddiploma**-szerzés terén; 25-28 évig kinyúlik az alaptanúsítás megszerzése; Szívesen vesznek részt gyorstalpalló és olcsó **kurzusokon**

4. **Leggyakoribb átképzés:** bölcsészszakosok;
továbbképzés: közgazdászok, műszaki.

Pozitív tapasztalatok a képzések tartalmáról:

- a.) A **műszaki** képzésben elegendő az informatikai tudás, PC készség, találékonyság a szakmában,
- b.) a **közgazdászok** szerint az egyetemen sok az elmélet, nyelvtanulási lehetőség, fejleszthette szervezőképességét,
- c.) ami pozitívan **befolyásolta őket** az előremenetekben: jó tanár-diák viszony, kitartás, megtanult szerbül...

Kritikák és elvárások:

A magyar fiatalok tisztában vannak munkaerő-piaci helyzetük nehézségeivel, reális képpel rendelkeznek a munkanélküliségről, a **továbbtanulási szándékuk növekvő**

- n a humán szakos szeretne több **alternatív-szakos képzést** az egyetemeken választható szakirány/tantárgyak, amelyek **több nyelven** folynak, inspirálók és folyamatos továbbképzést biztosítanak
- n a fiatalok sokáig laknak a **szüleiknél**, a házassági és gyermekvállalási terveik kitolódtak
- n kevesellik a **szakmai gyakorlatot** és a diploma külföldi elismerhetőségét
- n **hiányolják** az új tankönyveket, szaklaboratóriumot és a digitális könyvtárt
- n nincs **egyénre szabott** tanítás (tömeg a közgazdászoknál, orvosoknál)
- n **dinamikus és nyitott felsőoktatási** intézmény kellene, amely **multidiszciplináris** képzést nyújt, **versenyképes tudással** ruház fel, **kreativitásra tanít**

A presztízsszakma Vajdaságban?

- n a fiatalok ambíciósak, de elhúzódnak az egyetemi éveik
- n a régióban óriási a túlélőképesség, rizikóvállalás
- n a **műszakosok és a közgazdász-menedzserek** viszonylag gyorsan találnak munkát (egy éven belül), a karrier érdekében mobilak, *viszonylag rövid idő alatt sok helyen dolgoztak már*
- n a **bölcsészek és a pedagógusok** diplomázásuk után (gyakran sikertelenül) 1-3 évig próbálkoznak a munkaerőpiacon; először környezetükben, vagy városban, majd külföldön, végül minden áron munkát vállal, ha nem is szakmában
- n sok a **kényszervállalkozás**, a **feketepiacolás**
- n a fiatalok **vállalkozási hajlama és a rizikóvállalása nagy**, de hiányzik az alaptőke, az állami segítség

Konkrét **célok**, megoldási alternatívák a vajdasági magyar felsőoktatási programhoz

A.) Felzárkózni az európai felsőoktatási rendszerhez, igazodni a szerbiai felsőoktatási reformhoz

B.) A prioritások kidolgozása
- konkrét intézményes megoldások:

1. Szabadkán: *pedagógusképzés, mérnökképzés, üzleti szakember*
2. Újvidéken *tanárképzés (magyarul/részen magyarul), jogász- és orvosképzés, lektorátus;*
3. Zentán *a kertészképzés egy legalizált kihelyezett tagozaton, beillesztve a szerbiai felsőoktatásba is.*

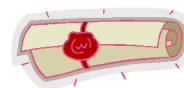
Szakválasztáskor a sorrend:

- magyar nyelvű üzleti-menedzseri főiskola,
  - tanítóképző, kétszakos tanárképzés
  - mérnökképzés (műszaki-informatikai és építészmérnök képzés),
  - mezőgazdasági-kertészeti képzés (igény a zentai kihelyezett tagozat legalizálása)
- Tervek:** a magyar karok, szakkollégiumok, könyvtárak, lektorátusok megnyitása (Szülőföld Alap); átgondolt támogatási és ösztöndíj-politika, magyarországi vendégprofesszorok fogadása.

KONKLÚZIÓK:

- 1. A versenyképességre fókuszáljunk - minőségi és akkreditálható felnőttképzési formák**
- 2. A Kárpát-medencében szükségeltetik egy nemzeti felsőoktatási stratégia és együttműködés kidolgozása, az anyaországi és a határon túli szakemberek közreműködésével**
- 3. Regionális felsőoktatási tömörülés - felsőoktatási és kutatóintézeti hálózat kialakítása – a magyar nyelvű felsőoktatást egészében kell vizsgálni**
- 4. Karrierépítő Információs- és Koordinációs Irodák megnyitására a régiókban**

A jövő: szükséges változások a felsőoktatásban

1. A képzés^a a jövőben a képzési és a munkavégzési periódusok permanens váltásáról lesz szó: át- és továbbképzések a felsőoktatás mint szolgáltató fél felé (keresleti irányítás).

2. A hangsúly a tudástranzferről, az ismeretek megszerzési módjára terelődik (tanterv fejlesztés)

A képzés lépést tart az informatika és a kommunikációtechnika fejlődésével.

3. Regionális igények – több nyelv tudása, szakmaspecializálás, multidiszciplináris tudás